

CHODES 5777.

A DEBRECENI ZSIDÓ HITKÖZSÉG
Nissan havi pesachi ünnepi kiadványa

Kóser Pészáchot Mindenkinék !!! Chág Pészách Szameach !

Önök a Pészáchi különszámunkat olvashatják.

Niszan hónap a csodák hónapja, legnagyobb esemény a hónapban a Pészách. Ebben a hónapban vonultak ki őseink Egyiptomból. Midrás szerint, ez a hónap hozza majd el Izrael végső megváltását és békéjét is. Nekünk sem szabad erről megfeledkeznünk, őseink örökségét folytatnunk kell!

Közeledik a mindig várt tavasz és vele Pészach, a zsidó húsvét, az előkészületeivel együtt. Legszebb családi ünnepünk első napjaiban, a széder estéken egymás mellett foglal helyet a família apraja-nagyja. Családban vagy a Hitközségünkön üljük körbe az ünnepi asztalt!

Betegeinknek jó egészséget, mielőbbi gyógyulást kívánunk!

Pészach-i gyermekkori emlékek

Szívesen, jó gondolatokkal emlékszem vissza a gyermekkoromban a családdal töltött Pészach-ra, illetve a Széder estére.

Nálunk is mindig nagy feladatok előzték meg a Pészach-ot, mivel a családi otthonunkban a szokásosnál is nagyobb és precízebb takarítási munkákat kellett végezni. Emlékeim szerint a család hölgy tagjai Pészach előtt legalább egy héttel elkezdtek a lakás minden helyiségének a takarítását, hogy minden Pészach-kor nem fogyasztható élelmiszert, az ünnep 8 napjára kivonják a háztartásból. Az előkészület része volt az is, hogy a mindennap használatos edényeket, táányérokot, evőeszközöket jól zárható helyre tegyék, és előkészítsék azokat, amelyeket kizárólag Pészach-kor lehet használni. A család mindig megrendelte a hitközség irodáján az ünnepi bort, olajat, pászkát stb.

Visszaemlékszem, hogy gyerekként nagyon nehezen viseltem annak "megpróbáltatását", hogy kenyeret nem lehetett fogyasztani. Pészach kimenetele után első utam az akkor még működő Hajnal utcai pékségbe vezetett, mivel nagyon vártam a Pészach utáni első kenyérrel történő étkezést. Abban az időben nem tartozott kedvenc ételeim közé a pászka fogyasztása, de az édesanyám és nagymamám által készített maceszgombóc leves, a pászkalisztbe forgatott csirke- vagy pulykamell, illetve a macesztorta kárpótolta a hiányt. Az otthon készített ciberele nagyon fontos itala volt ennek az időszaknak.

A Széder estét a Horovitz nagypapám és édesapám tartották. Nálunk hosszú időt vett ez igénybe. A nagypapa nagyon vallásos ortodox zsidó ember volt, aki a Pészach-i liturgiát szóról-szóra elmondta és betartatta velünk. Nagy öröm volt az a pillanat számomra és a húgom számára, amikor a pászkát "el kellett lopni", mivel a vacsora végén mindig nagy alkudozás volt annak tekintetében, hogy milyen ajándékot kérjünk a visszaadott pászka ellentételezéseként.

Nagyon sokan megéltük ezeket az élményeket gyerekként, és bízom benne, hogy napjainkban közösségünk kicsit kevesebb létszámmal ugyan, de hasonló élményekkel fog gazdagodni a felújított Pásti utcai zsinagógában tartandó Széder estéinken. Ezen élmények átélése, úgy gondolom, hogy nagyon fontos lehet azok számára is, akik gyerekkorukban nem lehettek részesei.

Bízom benne, hogy minél többen együtt tölthetjük a Széder estét, és ezúton is szeretettel meghívom közösségünk tagjait és családjaikat, hogy töltsék velünk ezeket az alkalmakat.

Kívánok mindenkinek kóser Pészach-ot!

Horovitz Tamás
elnök

HETI SZAKASZAINK tartalmából

Érdekes, ismert, bölcs bibliai történeteket tartalmaznak. A közeljövőben szombatunként ezeket hallhatjuk:

Vájikrá (פְּרֻשֶׁת וַיִּקְרָא) jelentése - szólította

Szakaszunk – Vájikrá (3Mózes 1:1-5:26.) – Mózes harmadik könyvének (Leviticus) első része, az áldozati renddel foglalkozik. Felsorolja a különböző áldozatokat, ki hozza őket és miért. Lényegük a vétkes ember bűnbánata és vezeklése. Az Örökkévaló megszólítja Mózeszt a Találkozás Sátorából, és elmondja neki a Szentélyben hozott állat és lisztáldozat törvényeit.

Cáv (פְּרֻשֶׁת צו) jelentése: parancsolt meg

Pársát Cáv (2Mózes 6:1–8:36.) a Tóra harmadik könyvének második hetiszakasa. Magát az egész harmadik könyvet “Vájikrá”-nak nevezik (a könyv első szava után), de egy másik neve is ismert, amely a könyv központi témájára utal. Ez az elnevezés a „Torát Kohánim” (a papok törvényei), mivel a könyv középpontjában a papi feladatok, és ezek között is kitüntetett helyen az áldozathozatalok állnak.

Smini (פְּרֻשֶׁת שְׁמִינִי) jelentése: A nyolcadik (napon)

Szakaszunk – Smini (3Mózes 9:1-11:47.) – a Hajlék felavatásáról szól, s ebben az előző szakasz végén leírt folyamatot, melyben Mózes hét napon keresztül előkészíti és felavatja testvérét, Áront s fiait a Szentély szolgálatra, miután beavatta őket a Szolgálat minden csínjába-bínjába. A szakaszban találjuk azt a tragikus esetet is, amelyben Áron két fia – Nádáv és Ávinu – egy tévedés folytán életét veszti. A szakasz utolsó része felsorolja a tiszta és tisztátalan, illetve ehető és nem ehető állatokat és szárnyasokat.

Tázriá (פְּרֻשֶׁת תְּזַרְיָה)

Ezen a héten **ikerszidrá**t olvasunk a zsinagógában, mindkettő fizikai és rituális tisztaságról szól. Rokontémák. **Az elsőnek a címe Tázriá**, jelentése aki magzatnak életet ad.

Az ikerszidra második szakaszának neve Möcórá (poklosság). A szó etimológiai értelme móci - rá - a rossz szó terjesztője.

Hetiszakaszunk – Tázriá (3Mózes 12:1-13:59.) – az emberek, valamint az edények és ruhák tisztasági és tisztulási törvényeit tárgyalja, részletesen, kezdve a szülő nő tisztátalanságától, folytatva különböző leprás bőrbetegségekkel. Ezt – a cáráát, ami a bőrbetegség egy bizonyos fajtáját jelenti – Bölcsseink kapcsolatba hozták a rossz nyelvekkel, ami szintén ragályos és veszedelmet jelent az emberiségre.

Második szakaszunk – Mecóra (3Mózes 14-15.) – a lepraszerű bőrbetegségek felismerésével és gyógyításával foglalkozik, ami a kohaniták feladata volt. Háromféle leprát különböztet meg az Írás: ami az ember testét, ruháit, illetve háza falait érinti. A beteg karanténba zárták, és a kohanita feladata volt megállapítani, elmúlt-e a bőrbetegség (cáráát), melynek különböző fajtáit e szakasz ismerteti. Bölcsseink felfogása szerint a cáráát olyan – szellemi eredetű – betegség, ami büntetésként sújtja az embert különböző vétkek (mint pletyka, kibeszélés, rágalom, stb.) miatt.

Pészach-i Imarend

Chomec eladás április 4-7 között, a Pásti utcai imaházban, minden nap a reggeli és esti imádkozások után.

Április 8 – Sábát Hágádol – Sákrit	8,30h
dr. Asher G. Ehrenfeld Tóraolvasás után drosét tart kb.	10,00 h
Április 9 – Chomec keresés	20,00 h

Április 10 – Elsőszülöttek böjtje (A templomban a pészáchi traktátust fogjuk tanulmányozni, az imádkozást követően az Elsőszülöttek lakomája lesz.)

Erev Pészách – Chomec fogyasztás 10,00 óráig!	
Chomec égetés 11,00 órakor az udvaron	
Minchá, Máriv	19,00 h
Széder I.	19,45 h

Április 11 – Pészách I. napja – Sákrit – Töfilát Tál	8,30 h
Mincha	19,30 h
Máriv	19,50 h
Széder II.	20,15 h
Omerszámolás kezdete	

Április 12 – Pészách II. napja – Sákrit	8,30 h
Mincha, Máriv	19,45 h

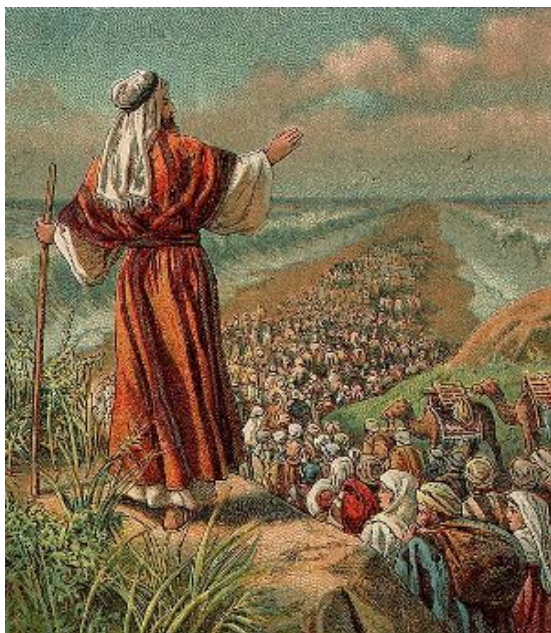
Április 13-16 – Chol Hámoed – Félünnep – Sákrit	7,00 h
Mincha, Máriv	19,00 h

Április 16 – Gyertyagyújtás	19,05 h
Április 17 – Pészách VII. napja - Sákrit	8,30 h
Mincha, Máriv	19,00 h
Gyertyagyújtás	19,10 h

Április 18 – Pészách VIII. napja – Sákrit	8,30 h
MÁZKÍR	10,00 h
Mincha	19,00 h
Máriv	20,10 h

Pészahról röviden

Pészah ünnepét a zsidóság a Niszán hónap 15. napjának előestéjétől, azaz 14-étől a hónap 22. napjáig tartja. A tavasz, a természet újjászületésének ünnepe, amikor az egyiptomi kivonulásra, a rabszolgaságból való szabadulásra is emlékeznek, a Gergely-naptár szerint idén április 10-én este kezdődik és április 18-ig tart. Az ünnep első napja az Egyiptomból való kivonulásra, utolsó napja pedig a tengeren való átkelésre emlékeztet.

Mózes második könyve mondja el a bibliai történetet: az elnyomatást, Mózes és Áron isteni küldetését, a fáraó kérlelhetetlenségét, az Egyiptomot sújtó tíz csapást, majd a zsidók megmenekülését. A pészah (szó szerint az elkerülés) ünnepe arra utal, hogy a kivonulás előtt a tízedik csapás - az elsőszülöttek halála - elkerülte a zsidók házeit. A pészah a szabadság ünnepe is, mert ekkor engedték ki az egyiptomi rabszolgaságból Izrael gyermekeit.

A pészah harmadik jelentése: a kovásztalan kenyér ünnepe, mert az ünnep alatt nem szabad kovászos kenyeret enni. A kovász nélküli tésztaféleség, a pászka (héberül) vagy macesz (jiddisül) egyfajta lisztből és vízből készült, gyorsan sütött, kovásztalan ostyaféleség.

A bibliai magyarázat szerint Egyiptomot elhagyva nem volt idő a kenyér megkelesztésére, ezért keletlenül, kovász nélkül vitték magukkal a tésztát, amelyet fejükön a nap szárított meg. Mivel a pészah tavaszra esik, így a tavasz ünnepe is, s az ünneplés után volt az első termések áldozat utáni bemutatása a szentélyben.

Az ünnep hét (Izraelen kívül nyolc) napig tart. Ennek az az oka, hogy annak idején az Izraelben élő zsidók füst- és tűzjelekkel továbbították Babilonban és Perzsiában élő testvéreiknek az újhold bekövetkeztének hírért. Ezt azonban ellenségeik hamis jelekkel igyekeztek megzavarni, így a bizonytalanság miatt sokáig kettős ünnepet (két széderestét) tartottak. Idővel aztán már a diaszpórában is pontosan ki tudták számítani a jeruzsálemi újhold időpontját, de hagyománytiszteletből megmaradt a két széder.

Az ünnep a széder estével kezdődik. A széder héber szó, magyar jelentése rend, és azt jelzi, hogy az ünnep a meghatározott rend szerint zajlik: egyfajta szeretetvendégség, ahol dramatizálva felidézik a kivonulás történetét (Haggáda). A következő napok úgynevezett félünnepek, az utolsó a Nádas-tengeren való átkelésre emlékeztet. (Ez volt az a tenger, amelyen Isten a zsidókat száraz lábbal átvezette, az őket üldöző egyiptomi sereget viszont elpusztította.) A pészahi istentisztelet rendje is kötött, az első napi harmatért való imától a nyolcadik napi mázkírig, az elhunytakért mondott imáig.

Pészah ünnepén már az előnapra minden kovászos ételmiszert el kell távolítani a lakásból, úgynevezett pészahi edényben kell főzni és enni, a nagyon vallásos zsidóknál erre az ünnepre egész külön konyhát tartanak fenn. Pészahra a rabbinikus szabályozás szinte kórházi sterilizálást ír elő, így a zsidó nők ilyenkor rituális tavaszi nagytakarítást rendeznek. Fontos szokás az első este (vagy a diaszpórában első két este) tartott széder este. Az este során elmesélik az egyiptomi kivonulás csodás történetét, ahogy azt a Biblia és a hagyomány elbeszéli. Ez az este mindenki számára fontos tanulási lehetőség, de ilyenkor főleg a gyerekekre figyelnek és őket próbálják bevonni a beszélgetésbe.

Befejezésként mondjuk: L'saná hábáá be Jerusáláim - Jövőre az újjáépült Jeruzsálemben !!

CHAG PESACH

Dr. Asher Ehrenfeld debreceni főrabbi úrral a közelgő pesachi ünnepekről beszélgettünk. Mire emlékezünk most?

Nem egy egyszerű ünnep fog ránk köszönteni, ez nem csak húsvéti ünnep. Jobban megnézve 4 ünnepről beszélhetünk.

Mik is ezek?

Chag cherut. Az ünnep, amikor a zsidó nép a rabságból felszabadult, és a 12 törzsből nép lett. Azóta egységesek vagyunk, a Sion hegyről a Tórát megkaptuk a Teremtőtől. Hiába vagyunk a világban szét-szórva, mai napig egységesek vagyunk a Tórában.

Chag Pesach - mint történelmi eseményre, nem csak a kivonulásra, hanem a függetlenségért folytatott harcokra is emlékezünk, a győzelemre, melynek eredményeként a sötétségből világosság, és a rosszból jó lett melyről a Prófétáknál olvashatunk. Ez természetes módja a világ változásának.

Chag Aviv, a tavaszt szimbolizálja a virágzást a fejlődést. Elkezdődnek az előkészületek a mezőgazdasági munkákhoz a földeken.

Chag hamacot- ez az ünnep, mely már lényegesen eltér a hétköznapiaktól. Egy szomorú eseményre emlékezünk, melynek során nem volt idejük ősünknek megsütni a kenyeret. Ennek emlékére mai ezen ünnepen a nyolc napig pászkatá fogasztunk.

Ez a négy elnevezés a bibliai időkre, a Szent Templom idejére emlékezik 8 napig. A peszach egyike a 3 zarándokünnepnek, amikor a Szent Templomot nagyon sokan keresték fel, és áldozatokat mutattak be. Hálások voltak az Örökkévalónak, ott imádkoztak az áldozathozás mellett. Az imák között másféle privát imák is voltak. A Szent Templomot lerombolták. Ma nem hozunk áldozatokat, imádkozunk a Szentély felépítésért.

Köszönöm a rabbi úr válaszát. Megfogalmazódott bennem, a legközelebbi beszélgetésünk témája, hogy milyen áldozatok voltak a Szent Templom idején.

Ami érdekli Önöket, mindenre szívesen válaszolok!

“Dajdajozni”

A pészahi széder este egyik legszebb és legnépszerűbb dala a “Dájénu”, ami körülbelül annyit tesz: “már ez is elég lenne nekünk...”

Ezt a dalt együtt éneklük a gyermekek és az öregek. Ennek a dalnak a refrénje: “dájénu”, amit többször egymás után ismételve éneklük...

Kb. így: “dáj-dáj-énú, dáj-dáj-énú, dáj-dáj-énú, dájénú, dájénú” Mivel maga a széder vacsora már szigorúan napnyugta után zajlik, ezért ezt a dalt késő este/kora éjszaka énekelte a család együtt. Az éjjeli csendben a szöveg természetesen kihallatszott a vidéki zsidó házakból. Azaz a zsidók “dájdáj”-oztak.

Dr. Asher G. Ehrenfeld a debreceni elismert örökös főrabbi

Dr. Asher G. Ehrenfeld (Ehrenfeld György szerepel a magyar személyi igazolványában) debreceni főrabbi rabbi működésének 40. évfordulója, diaszpórában eltöltött 25 eredményes éve után idén januárban a Cionista Világkongresszus jeruzsálemi közgyűlésén elismerő oklevelet kapott. A kitüntetést Shlomo Moshe Amar Jeruzsálem szefárd főabbija, és Arye Stern, Jeruzsálem askenáz főabbija is aláírta - többek között. A római főabbival együtt kapta ezt az elismerő kitüntetést. Megható ünnepség volt, miniszterek, izraeli főabbik és megannyi rabbi vett részt az összejövetelen. Az elismerés átvételénél is debreceni főabbiként konferálták be, ezt mindig büszkén vállalja. Közösségünk hírnevét mindig öregbíti nemzetközi rendezvényeken.

Ez a kitüntetés adott okot a visszaemlékezésre. Idén életkorának évszáma is kerek lesz.

Amikor a debreceni hivatalában felkerestem, akkor is a Talmudot tanulmányozta. Ez - többek között tanulásának alapja. Kb. 7 év alatt tanulmányozza át, és utána előről kezd. Azt mondja, hogy ezt nem lehet elégszer olvasni. Tanulás nélkül nem zsidó a zsidó ember. Látom az asztalán általa írt könyveit, mely már sorozat: Divrei- Asher by Asher Zelig Ehrenfeld. Ezekben válaszok, cikkek és kutatások találhatók. Közben a reggeli modern internetes tanulás sem marad el, a túloldalon a társ izraeli.

A diaszpórában eltöltött évek túlnyomórészt Magyarországhoz kapcsolódnak. Még emlékszem, amikor először megjelent Debrecenben, 1989-ben. Kicsit féltünk, amikor tiszteletet parancsoló alkatát megláttuk, és hírből hallottuk, hogy az izraeli hadseregnél volt rabbi. Hamar megbarátkoztunk vele. Tekintélyét a tudásával vívta ki.

A pályafutásáról, emlékeiről könyvet lehetne írni. Ezek csak felvillantások, amelyeket most olvashatnak. Pár kérdéssel szeretném közelebb hozni a főrabbit az olvasókhoz.

- Tudom, hogy 3 ország személyi igazolványával rendelkezik. Milyen emlékek kötik Romániához, Izraelhez és Magyarországhoz? Kezdjük a beszélgetést a nagyváradi gyermekkoránál!

- Gyermekkoromban még 400 ezer zsidó élt Romániában. Rossz emlékeim vannak az akkori securitateről. Volt, amikor édesapámat koholt vádakkal a szombati csolent mellől vitték el. A zsidókat nagyon figyelték, rabbi vagy a sakter is könnyen került börtönbe. Nagyon észnél kellett lenni azokban az időkben. A kereskedő édesapám nagyon figyelt arra, hogy családjunk nyugalomban éljen. Gyakran utaztunk Nagyváradról Bukarestbe hivatalosan, ellenőrzések sora alatt álltunk az egész út folyamán. A fővárosban is az első utunk a zsinagógába vezetett, hogy imádkozhassunk. Már akkor is szerettem öltönyben járni.

- Ez az elegancia napjainkig is megmaradt. Ezzel is tekintélyt parancsol környezetének. Nem volt egyszerű az élet az akkori Romániában. Milyen volt a hitélet?

- Számos templomban tudtunk imádkozni Nagyváradon. Minden intézmény adott volt a vallás gyakorlásához. Állami iskola mellett jeshivában is tanultam. Matematika az erősségem volt, a váradai matematika olimpiát megnyertem, az országoson 3. lettem. A hírhedt Ceausescu előtt Dés volt akkor Románia vezetője. Nehéz volt a kivándorlás. Először Belgiumba sikerült kijutnunk 1964-ben, majd onnan Izrael volt a végcél. Már otthonról a családból, és a jeshivából komoly vallási ismeretekkel rendelkeztem, amikor kezdtem kint iskolába járni.

- *Hogyan sikerült beilleszkedni az izraeli életbe?*

- Izraelben is folytattam jeshivában tanulmányokat. Mindig a tudásvágy hajtott. Izraelt is 1 hét alatt megszoktam, azonnal ulpánra jártam, a klíma sem jelentett problémát. Édesapám nagy cionista volt, örült, amikor a hadseregben szolgáltam a hazát sor-katonaként. A vallásos édesapám szerette volna, ha fia kereskedő lesz. De engem a vallás jobban érdekelt. A leszerelés után is számos jeshivában tanultam. Az első diplomámat Tel-Avivban szereztem politológiából. Tanítottam jeshivában. Igaz, hogy nem voltam tanár, de mindig szerettem tanítani. Kedvencem a Talmud volt. 1973-ban lettem rabbi. Különböző vizsgákat tettem tanulmányaim közben, ezek közül kiemelkedik a dayani (vallási bírő) vizsga. Önállóan irányítottam egy jeshivát Jeruzsálemben, a Kol Jakovot. Többször képviseltem az intézményeket külföldön. A civil életet barátom javaslatára egyenruhás életre váltottam át. Nem volt könnyű egy askenázi rabbinak szefárd katonai főrabbinak megfelelni, de a vizsgám sikeres lett. A katonaság alatt ledoktoráltam. Témám a „Betérés a 2. szenttemplom idején” volt. Nem egyszerű a katonai rabbi sorsa. Sok feljebbvalónak kell megfelelni, nem csak a közösségnek. 5 évig a Haifa megyei körzet katonai rabbija voltam. Az ország hatalmas területét lefedő térségben nagyon komoly funkciót láttam el. Az irodai munka mellett a háborús időszakokban kemény feladatokkal is szemben kellett nézni. Miniszterekkel együtt koszorúztam a hadsereg nevében állami ünnepeken, ez is a munkám része volt.

- *Hallottam, hogy Dél Amerikában is funkcionált.*

- 1986-tól a dél-amerikai hitéletben vettem részt, Argentínában, Uruguayban, Paraguayban, Brazíliában. Minjen problémák akkor nem nagyon voltak, a gyászévet komolyan betartották. A közösségekben szívesen fogadtak, spanyol nyelven tartottam már drósékat. Itt a sakteri tanulmányaimat is kamatoztattam. A zsidók jó anyagi körülmények között éltek a szegény országban. Emlékszem, a szabadtéri marhahús sütésekre. Hétvégeken a nyaralóhelyeken jöttek össze zsidók.

- *Dél-amerikai „turné” után mi következett?*

A 3 diploma után, a 40 éves munkaviszony után kérvényeztem nyugdíjazásomat. Nem könnyen engedtek el. Szerettem volna tovább működni, kicsit szabadabban, a katonai kötöttségektől mentesülve. A rabbi, a dayani, a sakteri, hechser (kóserügyi felügyelet) adási végzettségemet szerettem volna kamatoztatni. Ismert és elismert voltam.

- *Minek köszönhető, hogy Magyarországon folytatta pályafutását?*

- Magyarországra a rendszerváltás után kerültem, David Moskovics és Rreichmann úr felkérésére. A volt romániai rebbe, aki Amerikában él, szintén kért, hogy vállaljam el ezt az áldásos munkát a friss demokráciában. Nem volt könnyű meghozni a döntést, 3 kis gyermek mellett, akik otthon maradtak a feleséggel. Az akkori debreceni elnök, a nagy tudással rendelkező Lázár Ernő pár kérdésből rájött, hogy a közösség, a város csak jól járhat velem, mint rabbi-val. Az akkori vallásos emberekkel rendszeresen tanultam Talmudot. A nagy létszámú Talmud Tóra oktatásnak, és az ivrit nyelvtanfolyamnak elment a híre Budapestre is. A magyar tudásom egyre tökéletesebb lett, pedig soha nem jártam magyar iskolába. Elvileg abban az időben jött Budapestre egy másik rabbi, de nem teljesen valósult meg az ő tevékenysége. Gyakran kellett a budapesti Wesselényi utcai iskolában is megjelennem. Bekerültem az országos zsidó életbe. Jó kapcsolatom volt az összes magyarországi rabbi-val, valamint Hoffmann orthodox főrabbi-val.

A MIOK-nál gyakran megfordultam, rendszeres kapcsolatba kerültem az ortodoxia vezetőivel, Fixler és Herczog urakkal, találkoztam miniszterekkel is az orthodoxiát képviselve. Örömmel néztem a szarvasi Lauder tábornok, ahová Moskovics úr megbízásából mentem el. Ez jó indító lépés volt Európa táborozó zsidó gyermekeinek.

Debrecenen kívül környékbeli helyeken is gyakran megfordultam, ahol még elvélve éltek zsidók. Elkezdődtek a holocaust megemlékezések, a debreceni hitközséget képviseltem a vezetőséggel együtt a rendszerváltás utáni.

A gyerekeim kicsik voltak, először 1 évre jöttem, de végül 3 év lett belőle. A családom nem örült ennek a magyarországi távollétnek.

- Nem volt könnyű a feleségének 3 gyerekkel. Emlékszem, hogy időként jöttek vendégségbe, a legkisebb, Zev, különösen eleven izraeli gyerek volt.

- Nem volt könnyű, de láttam itt a munkám eredményét. Jó volt együtt élni a közösséggel. 2007-ben újra visszahívott a vezetőség Debrecenbe, szívesen jöttem. Sajnos a létszám megcsappant, elsősorban elhalálozások miatt. A volt idős zsinagógai tanulótársaim többségével már nem tanulhattam együtt, meghaltak. A fiatalok többsége is már máshol próbálta szerencsáját. Sajnos, egyre kevesebb hittestvérnek adhatom tovább tudásomat. Jó érzés, hogy még mindig reggel - este van imádkozás a Pásti utcai Bet Hamidrasban, a hitközség törekszik a minjen fenntartására. Ha konferenciákon kérdezik: mondjad, Debreciner Ruv, van még valami hitélet Debrecenben? Büszkén beszámolok a próbálkozásokról, eredményekről. Nagy megtiszteltetés ért, amikor Prof. dr. Schöner Alfréd főrabbi meghívott az OR-ZSE-re előadónak. Szemesztereken át a Talmudról tartottam előadásokat. A köszönetét emléklapon fejezte ki, mely kedves magyarországi emlék számomra. Különösen megtisztelő volt, hogy a debreceni hitközségről az örökös főrabbiaként az első periódusom, valamint második ára 5 éves tevékenységem, és a 30 éves sikeres rabbi tevékenységem után kaptam elismerő oklevelet. A második éra sem fejeződött be, ma is együtt élek az itteni közönséggel, nem maradt abba a kapcsolat, annak ellenére, hogy a hajdani létszám tovább fogyatkozott.

- A világ számos országában járt. Érdeklődöm, hogy vannak-e különbségek az egyes közösségekben?

- A románait egy kicsivel jobban ismerem, főrabbi voltam egy ideig Bukarestben. Sokat utaztam az országban. Akkor már sokan kivándoroltak, de próbálkoztak, és próbálkoznak. Ma is megvannak a kapcsolataim az ottani határ menti közösségekkel, különösen a nagyváradiak állnak legközelebb a szívemhez. Gondolom, nem kell kifejtennem, hogy miért. Ott sem tud mindenki magyarul, előnyöm az ottaniaknál, hogy románul is beszélek. Nincsenek lényeges különbségek, mindenhol kulturált közösségekkel találkoztam. Dél-Amerikába is a templomba járok többsége Európából került be. Mindenütt be tudtam illeszkedni az adott közösségbe. Az idegen országba való utazás előtt tájékozódok az adott ország politikájáról, szokásairól. Természetesen a vendégnek kell alkalmazkodni a helyi szokásokhoz. Ez a zsinagógai életre is vonatkozik. A környékbeli országokban nincsenek különbségek a zsinagógai szokásokban.

- Mennyire érezte az antiszemitizmust?

- Ezzel mindig együtt kellett élnünk. Napjainkban az utcán tesznek rám megjegyzéseket, a külsőből is látják, hogy zsidó vagyok. Debrecenben nem érezzük annyira, köszönhetően a város vezetésének, mely segít ennek megállításában. Amennyiben a zsidóságot, vagy Izrael államát bántják, mindig kiálltam a társ-egyházak, és a város vezetőivel együtt nyíltan az antiszemitizmus ellen. Ismernek engem, nem rejtem véka alá véleményemet. Nagyon jó a kapcsolat a helyi más egyházak, és a város vezetésével. Szerves része vagyunk mi is a történelmi egyházaknak.

- Látjuk, hogy nem könnyű a hitélet fenntartása a diaszpórában. Tud-e valamilyen tanácsot adni a hitéletünk stabil fenntartására?

Mindenhol, akár Romániában, akár Magyarországon nehezen tartják fenn a mindennapi hitéletet. Mindenhol a helyi közösségeknek megfelelően kell valami ösztönzőt találni. Például Nagyváradon reggel később, 9-kor kezdenek, adnak reggelit, majd ebédet is a közel 70 éves hittestvéreknek, egy kis beszélgetés, és már eljön a mincha ideje. Sok helyen csak hétvégén tudnak imádkozni. Bukarestben kb. 2 és fél ezer zsidó él, 2 helyen imádkoznak. Magyarországon, vidéken még nehezebb a hitélet fenntartása. Tudomásul kell venni, hogy a zsidóság többsége asszimilálódott. Jó példát láttam Amerikában és Izraelben, a színvonalas öregotthonokban jó lehetőség nyílik a hitéletre. Debrecenben erre korábban nem gondoltak - sajnos. A zsidók sorsa sosem volt könnyű a történelem folyamán, gondoljunk az egykori római birodalomban, Spanyolországban a második világháborúban a kiirtásunkra tett törekvésekre. Ha ez jut eszünkbe, akkor elkeseredünk, de mégis itt vagyunk. Nem tudnak bennünket elpusztítani, a bibliai ígéret az isten vigyáz a népére.

Meg kell találni a lehetőséget. Sajnos fogynak, az utánpótlást egyelőre nem látjuk.

Fontosnak tartom, hogy a diaszpórai zsidók őrizzék meg hagyományait, mert ők képviselik az autentikus zsidóságot, az eredeti történelmi népet. A világ nagy zsinagógáiban összetartanak az Európából kivándorolt zsidók, a vallás tart bennünket össze. Mi büszkék vagyunk öseinkre, de tegyük fel a kérdést: ők is büszkék lennének ránk?

Köszönöm Rabbi úr, hogy időt szánt beszélgetésünkre. Jó egészséget kívánok további tevékenységéhez.

k.g.

Netanjahu találkozott Greenblattal

Hétfőn **Benjamin Netanjahu** miniszterelnök öt órán át tárgyalt Donald Trump vezető tanácsadójával Jeruzsálemben. A két fél megvitatta Izrael és szomszédjai között megvalósítható békefolyamatok lehetőségeit, és a két vezetés álláspontját a telepek ügyében. Múlt hónapban a Netanjahuval közösen adott sajtótájékoztatón Trump sürgette Izraelt, hogy fogja vissza a telepes építkezéseket.

A találkozón **Jason Greenblatt**, Trump békefolyamatokért felelős különmegbízottjával a két fél "megerősítette Izrael és az Egyesült Államok közös elkötelezettségét, hogy valódi és tartós békét teremtsenek Izrael és a palesztinok között, erősítsék Izrael biztonságát és javítsák a régió stabilitását, "nyilatkozata a Miniszterelnöki Hivatal.

A két férfi az izraeli telepekről is tárgyalt "abban a reményben, hogy kidolgozhatnak egy olyan megközelítést, mely összhangban áll a béke és a biztonság előmozdításával," olvasható a nyilatkozatban.

Greenblatt elmondta Netanjahunak, hogy "a palesztin gazdaság növekedésének lehetővé tétele és a palesztin emberek életszínvonalának javítása" fontos Trumpnak. A miniszterelnök erre azt válaszolta, hogy ő "teljes mértékben elkötelezett a palesztinok jólétét illetően", melyet a békefolyamatok támaszának tekint.

A Miniszterelnöki Hivatal szerint Netanjahu azt mondta Greenblattnak, a Trump-vezetéssel lehetséges, hogy "Izrael és minden szomszédja között megvalósuljon a béke, beleértve a palesztinokat is, és már várja, hogy Trumpgal szorosan együttműködve elérjék ezt a célt."

Greenblatt újra megerősítette Netanjahunak, hogy az elnök elkötelezett "Izrael biztonsága iránt és hogy segítsen közvetlen tárgyalások útján elérni az izraeliek és palesztinok közötti tartós békét."

Greenblatt kedden találkozik a Palesztin Hatóság elnökével, Mahmud Abbással, hogy az évekkel ezelőtt megakadt béketárgyalásokat újraindítsák. Pénteken Trump meghívta Abbászt a Fehér Házba egy személyes tárgyalásra.

Greenblatt látogatása a Trump-kormány első komoly intézkedése az izraeli-palesztin konfliktussal kapcsolatban, két hónapnyi izgalom után, hogy vajon a kétállami-megoldást fogják támogatni, ellenzik-e a telepés építkezéseket és Jeruzsálembe költöztetik-e a nagykövetséget.

A jelentések szerint Greenblatt látogatásának célja, hogy megfogalmazza a Trump-kormány álláspontját a telepekkel kapcsolatban, beleértve, hogy hol és mit fog jóváhagyni az Egyesült Államok és hány épületet húzhat fel Izrael.

Riyad al-Maliki a Palesztin Hatóság külügyminisztere vasárnap azt nyilatkozta, hogy Greenblatt nem fog új ajánlatokkal előállni, a keddi találkozó Abbász washingtoni útjára fog fókuszálni.

Pénteken Trump először beszélt Abbással telefonon, és meghívta a Fehér Házba is. Vasárnap Abbász Trump teljes elkötelezettségéről nyilatkozott a békefolyamatok és a kétállami-megoldás iránt.

"Továbbra is együttműködünk Trumppal, hogy egy átfogó és igazságos békét teremtsünk, mely biztonságot és stabilitást hoz mindenkinek."

A 2-es csatorna izraeli tisztviselőket idézve vasárnap azt állította, a Trump-Abbász beszélgetés jól alakult, de Izrael előfeltételek nélkül akarja újratekdeni a tárgyalásokat.

Forrás: Avi/ujkelet.live

Megegyezés nélkül zárult Netanjahu 2. találkozója Greenblattal

Benjamin Netanjahu miniszterelnök a héten már második alkalommal ült le tárgyalni az Egyesült Államok elnökének különmegbízottjával, Jason Greenblattal csütörtökön. A megbeszélés a ciszjordániai telepekre koncentrált, de megállapodás nélkül végződött.

Netanjahu és Greenblatt "haladást ért el az izraeli telepés építkezések ügyében. Trump elnök és Benjamin Netanjahu miniszterelnök washingtoni megállapodása szerint olyan megközelítést fognak keresni, mely mindkét vezető nézeteinek megfelel," olvasható a Miniszterelnöki Hivatal közleményében, melyet a három órán át tartó tárgyalás után adtak ki.

"Az ezzel kapcsolatos párbeszédnek tovább folytatódna a Fehér Ház és a Miniszterelnöki Hivatal között."

A tárgyalás a békefolyamatok újraindítására és a palesztin gazdaság felélénkítésére is kiterjedt.

A 2-es csatorna szerint Netanjahu világossá tette Greenblatt számára, hogy politikailag lehetetlen a ciszjordániai építkezések befagyasztása, mert a koalíció nem támogatná.

Netanjahu és a Trump-kormány a miniszterelnök februári washingtoni látogatása óta próbál egyezségekre jutni a telepek ügyében. Trump a Netanjahuval közösen tartott sajtótájékoztatón a telepés építkezések visszafogását kérte Izraeltől.

Greenblatt a csütörtöki tárgyalás után a munka folytatásáról írt Twitteren, és hogy a pohár "nem félig üres".

Netanjahu próbálja megszerezni a Fehér Ház jóváhagyását egy új telep létesítésére – melyre 25 éve nem volt példa – Amona egykori lakói számára, akiket múlt hónapban evakuáltak, majd otthonaikat lerombolták, mert palesztin illetőségű földre épültek.

A találkozót előtte Netanjahu megismételte ígéretét Amona lakosainak, hogy új otthont kapnak.

Csütörtökön történt egy példa nélküli eset is: Greenblatt találkozott az Oded Revivi (Efrát polgármestere) és Josszi Dagan (Somroni régió tanácsának vezetője) vezette Jesa Tanács delegációjával.

Greenblatt látogatása előtt Dagan állítólag azt mondta a Likud minisztereknek, hogy a telepés építkezéseket megfékező vagy részben leállító egyezség politikai válsághoz vezethet.

A Jesa Tanács közleménye szerint a találkozó „gyümölcsöző” és „pozitív” volt, és a tanács várja a párbeszéd folytatását.

Greenblatt látogatásának egyik fő célja, hogy megfogalmazzák a Trump-kormány álláspontját a telepekkel kapcsolatban, beleértve, hogy hol és mit fog jóváhagyni az Egyesült Államok és hány épületet húzhat fel Izrael.

Greenblatt az elmúlt pár napban Jeruzsálem és Rámallah között ingázott. Találkozott Netanjahuval, Reuven Rivlin államelnökkel, Jichák Hercog ellenzéki vezetővel, Joáv Mordecháj dandártábornokkal, a Palesztin Hatóság elnökével, Mahmúd Abbásszal és II. Abdullah jordán királlyal.

Forrás: Avi/ujkelet.live

Sin Bét:

A Hamász Pészachkor is próbálkozni fog

Hétfőn a Sin Bét biztonsági szervezet vezetője figyelmeztette a törvényhozókat, hogy a Hamász biztos megpróbál terrortámadásokat végrehajtani Pészach alatt.

A Kneszet Védelmi Tanácsának és Külügyminisztériumának címezve Nadav Argaman elmondta, hogy Izrael egy megtévesztően nyugodt időszakban van, és kétségtelen, hogy a terrorhálózatok megpróbálnak lecsapni az ünnepeken.

“Azt kell mondanom, hogy a nyugalom, melyet 2016 óta tapasztalunk – ez a viszonylagos csend – félrevezető, megtévesztő és részegítő, és ez egyetlen egyszerű oknál fogva van így: a Hamász terrorinfrastruktúrája és a globális dzsihád minden nap azon dolgozik, hogy terrortámadásokat hajthasson végre Izraelben,” mondta.

“Természetesen az a célunk, hogy Izrael minden polgára számára nyugodt ünnepet biztosítsunk.”

A “magányos farkas” terroristák ellen, akik semmilyen módon nem köthetők egyik terrorszervezethez sem, a Sin Bét új technológiákat és műveleti megoldásokat dolgozott ki. Argaman hozzátette, hogy a szervezet 400 terrortámadásra készülő személyt tartóztatott le 2015 októbere óta.

“De tavalay, sajnos, 16 állampolgár és 1 külföldi életét vesztette a terrortámadások során.”

Összesen 40 izraeli, egy palesztin és egy eritreai halt meg késes, gázolós vagy fegyveres terrortámadásban az elmúlt másfél évben.

Pészachkor zsidó zarándokok gyakran látogatnak el a Templom-hegyre, melyet a palesztinok sokszor a szent hely telepés megszállásaként értelmeznek. A kihallgatások során a palesztin terroristák támadásaik ösztönző erejeként a templom-hegyi szituációt nevezték meg.

Az olyan több napos ünnepeket, mint a Pészach, a családok szeretik a szabadban, kirándulással tölteni, mely növeli a terrortámadások kockázatát. Ezért a legfontosabb zsidó ünnepeken a hadsereg lezárja az Izrael és Ciszjordánia közötti átkelőhelyeket.

Az izraeli biztonsági erők rendszeresen figyelmeztet, hogy az ünnepek lehetőséget jelentenek a terrorszervezetek számára, hogy támadásokat hajthassanak végre. Az Izraeli Védelmi Erők tavalay Pészachkor is felhívta a figyelmet erre a veszélyre.

Forrás: Avi/ujkelet.live

Gondolatok Peszach ünnepe elé! (Elie Wiesel Nobel díjas író kommentárja)

„Mint a legtöbb zsidó gyerek, én is a Pészachot szerettem a legjobban. Fennkölt és vidám ünnep. Mint a fáraó rabszolgái, követtük Mózeszt az ismeretlenbe, a sivatagba, fel egészen a Színáj hegyig. Hívása a szabadság felé erősebb volt, mint a félelem.

udvarra, hogy leporolják. A rabbi tanítványai segítettek maceszt készíteni. A Pészach a tél végét, a tavasz diadalát hirdette.

A széder átformált minket. Azon az estén apám élvezte, hogy királyi hatalommal bír. Anyám – aki bájosabb volt, mint valaha – királynő volt; mi gyermekek, hercegek. A látogatók pedig – az utazók és a koldusok, akiket mi hívtunk ünnepi asztalunkhoz – titkok tudóinak hírnökei, álruhába öltözött hercegek voltak. Hogy is tudnám nem szeretni azt az ünnepet, mely már a széder előtt jól kezdődött. Heteken keresztül vártunk, készültünk rá.

A házat ki kellett takarítani, a könyveket kivitték az

Csak most látom, hogy múlt időt használok. Miért? Semmi sem lenne többé igaz? Az ünnep és a szertartások értelme alig változott. Csak én változtam. Természetesen ma is megtartom az ünnepet. Elmondom az imákat, eléneklem a megfelelő zsoltárokat, elmesélem a Kivonulás történetét, felelek fiaim kérdéseire. De valahol a lelkem mélyén tudom, hogy ez már nem ugyanaz. Nem olyan, mint volt. Életem elválasztott attól a gyermektől, aki voltam. Ma már tudom, hogy a boldogság sohasem teljesezhet be. Az ünnep örömét mélabú árnyékolja be, ami egyre inkább a szomorúság idejének tűnik.

Érthető; Pészach volt az utolsó ünnep, amit otthon ünnepeltem. Fel kell idéznem azt az estét, hogy meg tudjam magyarázni, miért olyan fontos nekem, hogy Pészachról kizárólag jelenidőben beszéljek.”

Forrás: „A Passover Haggadah” (Elie Wiesel kommentárjaival, Mark Podwal illusztrációival), Touchstone Kiadó, 1993 előszava).

Pészah vacsora

Alkotó: **Victor Kayser**

A dombormű a 16. század első felében készült, solnhofeni kőből, faragással. Jelenleg Budapesten a Szépművészeti Múzeumban látható.

Díszes szédertálak a zsidó múzeumban

A szédertál peszah előestéjén, a széderestén kap szerepet, erre helyezik a vacsora során elfogyasztott szimbolikus ételeket. Szédertálak készültek ezüsből, fajanszból, porcelánból, léteznek egyszintes és többemeletes változatok. Egy 1900 körüli négyemeletes ezüst szédertál alsó három emeletére a kovásztalan kenyér került.

Legfelső emeletén a hat ezüst figura által tartott edénykébe rakták a többi ételt. Az egyszintes szédertálak közt sok porcelánból készült. Egy 19. század közepi, aranyozott herendi tál öblében széderező családot ábrázol, kék peremén pedig hat fehér mezőben a szédereste rendjére utaló héber feliratok.

Jason Greenblatt debreceni gyökerei

Jason Greenblatt, Donald Trump amerikai elnök Közel-Kelet tanácsadója magyar gyökerekkel rendelkezik. Édesanyja Lefkovits Vera (sajnos már nem él) Magyarországról vándorolt ki. A Jason nagyszülei, és azok gyermekei Pásti utcán az ortodox zsinagóga mellett laktak.

Megjegyezném, Jason Grósz Zsuzsinak unokaöccse. Vera testvéreivel tartjuk a kapcsolatot, Lefkovits Zoli (Jason nagybátyja) rendszeresen a Hitközségünk vendége.

Gyász hírek

Nagy létszámú gyászolók búcsúztak Somogyi László, Nojach Gavriel ben Ezriel hittestvérünkötől. Az elhunytat Deutsch László főrabbi és sógornője, Csöre méltatta. A legidősebb Debrecenben holokausztot átélt barátunkat veszítettük el. Nem fogjuk már látni a mindig elegáns úriembert, nem fogjuk hallani az otthonról és az újfelhértői jesivából hozott gyönyörű imádkozását, szemléletes visszaemlékezéseit a fogságból való megszabadulásról... Nojach, Laci bácsi - nyugodj békében!

Nagy részvét mellett kísértük utolsó útjára Stern Ervint, Simsun ben Sahjemet. A viszontagságos életútját Fehér Tamástól hallhattuk. Éliás Viktor kántorjelölt imája mellett zajlott le a szertartás. Mindenki barátja volt Ervin, nyugodjon békében!

Közel múltban temettük el Horkai Lászlónét, szül. Faragó Évát. A gyászbeszédet Fehér Tamás tartotta, a temetés Dr. Asher Ehrenfeld debreceni főrabbi imája mellett zajlott. Nyugodjon békében hittestvérünk!

Magas rangú izraeli vendég a Debreceni Hitközségnek

Illusztris vendége volt március 27-én, kedden a Debreceni Zsidó Hitközségnek, **Rabbi Prof. Daniel Herszkowitz**, az izraeli Bar-Ilani Egyetem elnöke személyében. Tudományos és Technológiai miniszter volt, napjainkban is számos tudományos és állami pozíciót tölt be.

Délután a Pásti utcai orthodox zsinagógánál várta az illusztris vendéget **Dr. Asher Ehrenfeld** debreceni főrabbi, **Kreislerné dr. Grósz Zsuzsanna** alelnök, **Stern Erviné** és **Keresztes Attila** előljárók, valamint **Kreisler Gábor**, a közösség MAZSIHISZ küldötte. Horovitz Tamás hitközségi elnök nem tudta fogadni a vendéget, az első közvetlen járattal Izraelbe repült, mely egy korábban egyeztetett program volt. Professzor úr feleségével, Shimonával, és az izraeli egyetem nemzetközi kapcsolatok osztályának vezetőjével, Daniel Schval-lal érkezett hozzánk.

Rövid bemutatkozás után érdeklődtünk a napi programjáról. Szerényen, de annál büszkébben mutatta Magyar Érdemrend tisztí keresztje kitüntetését, melyet délelőtt a parlamentben Dr. Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettestől vett át. Itt találkozott a magyarországi zsidó vezetőkkel. Nagy dicsőség a magyar zsidóság számára is ez a kitüntetés. A beszélgetésünk egy nagy „Mazal tov”-val kezdődött. Közvetlensége az első percben megnyilvánult, az egész estére ez volt a jellemző.

Dr. Asher Ehrenfeld debreceni főrabbi adott tájékoztatást a hitközségünkről az ortodox zsinagógában, melyet bámulattal néztek vendégeink. A muzeális jellegű vágódára is rácsodálkoztak, mert ilyet még nem láttak.

Hét órakor eljött az esti imádkozás ideje, a professzor, akinek rabbi végzettséggel is rendelkezik, elfoglalta az őt megillető helyet, a debreceni főrabbi-val egy sorban. Este beköszöntött a Niszan hónap, népes közönség imádkozott együtt.

Ezután átsétáltunk a Hitközség székházába, ahol Dr. Csernoch László, a Debreceni Egyetem tudományos rektor helyettese is csatlakozott a látogatókhoz. A rektor-helyettes gyakori résztvevője rendezvényeinknek. Délután Rabbi Prof. Herszkowitz a Debreceni Egyetem vezetőivel tárgyalt, régi jó kapcsolatban állnak.

A hitközségi konyha finomságai mellett nem maradt el a kóser szilvapálinka kóstolása sem. Vacsora közben beleláthattunk az alapjában matematikus végzettségű tudós sokoldalúságába, országa úrhajózásban kifejtett magas szintű eredménye is téma volt. Megható volt a szülők, nagyszülők és családtagok életéről szóló szomorú, de érdekes közvetlen hangú visszaemlékezés. A szülők Kolozsvár környékéről származnak, de magyarok voltak. Ő már Izraelben született, de gyökereiről nem felejtkezik el. Gyakran látogat el Romániába és Magyarországra. A magyar nyelvet is jól beszéli, erről is meggyőződünk.

A beszélgetés végén elővett egy régi fényképet, amelyen négy generáció volt látható, a legkisebb ő volt. A dédnagyszülő és a nagyszülő a Kazinczy utcai zsinagóga kántorai voltak. Népes számú unokával büszkélkedett, a fotó árulkodott.

Úgy éreztük, hogy a Hitközség újabb családtagokkal bővült, ez derült ki a záró köszöntésekből. Jó volt együtt énekelni térségünkben, de az egész világon jól ismert dalt: „Szól a kakas már...”

Kedden reggel a zsinagógában és délben az ebédnél együtt voltunk vendégeinkkel.

Nekünk a Niszán hónap örömteli eseménnyel kezdődött barátaink társaságában. Legyen ilyen a folytatás is mindenki számára!

k.g.

Izraeli újságírók a Debreceni Hitközségen

Március 27-én, kedden délelőtt már tapasztaltuk, hogy megindult Tel-Aviv és Debrecen között a közvetlen repülőjárat. Délelőtt izraeli újságírók látogattak el a hitközségre a város megismerése közben.

Dr. Asher Ehrenfeld debreceni főrabbi mutatta be a hitközséget, válaszolt kérdéseikre.

A zsinagógák és muzeális értékű épületek bemutatásában **Heller Zsolt** és **Kreisler Gábor** segített. A hitközségre a szervezők által szánt időt túllépték a látnivalók mennyisége miatt. Személyes benyomásokat - melyek nagyon kedvezőek voltak - fogják leírni lapjaikban. Reméljük, hogy érezzük hatását már a nyári szezon alatt.

k.g.

Hitközségi pászka készítése

Tavaly is volt saját készítésű pászka, melyről a kép készült.. A munkát **Dr. Asher Ehrenfeld** Rabbi úr irányította. Idén is tervezi a Hitközség saját készítésű pészachi pászka "gyártását", igaz nem kereskedelmi mennyiségben. Szívesen veszünk ehhez önkéntes munkáskezeket, lehet az irodán jelentkezni!

Sabesz para Bet Hamidrasban

Az elmúlt szombaton a DZSH kidussal köszöntötte **Prof. Dr. Gergely Juditot** abból az alkalomból, hogy a „Debreceni Egyetemért érdemérem” kitüntetéssel jutalmazták meg több, mint 6 évtizedes ott eltöltött munkásságáért.

Elfogytak az ülőhelyek a Pásti utcai Bét Hamidrasban, hitközségünk sok férfi és nő tagja gratulálhatott a professzor asszonynak.

Először **dr. Asher Ehrenfeld** rabbink adott alkalomhoz illő tanítást. Kifejtette az „Aranyborjú” története kapcsán, hogy a nőknek abban az időszakban óriási erejük volt ellenállni a kísértésnek, mely kintartásuknak volt köszönhető – mintegy párhuzamot vonva Judit néni 63 éves munkásságával.

Őt semmi nem tántoríthatta el egy majdnem emberöltőnyi időintervallumban sem munkahelyétől, sem az otthonának tekintett hitközségünktől.

Majd **Horovitz Tamás** elnök köszöntése következett. Méltatta a nőegyletünk örökös tiszteletbeli elnökének Szintén sok évtizedes hitközségi múltját, mindig schlagfertig hozzászólását, iránymutatását, szervező készségét.

A nem csak hitközségünk, hanem Debrecen városa által is köztiszteletnek és nagy megbecsülésnek örvendő Judit néni meglehetősen köszönte meg a jókívánságokat és azt a szeretetet, mely őt körülveszi.

A professzorasszony sokszor örvendeztette már meg hitközségünket és egyben az egész magyarországi zsidóságot azzal, hogy gyakran részesít bennünket ilyen örömteli meglepetésben kitüntetései által.

Közös mozi látogatás

Kellemes délutánban volt részünk 2017. március 22-én délután az Apolló moziban. A Debreceni Zsidó Templomért és Temetőért Alapítvány hívta meg hitközségünk tagjait, valamint barátait **Bereczky Csaba** filmjének, a Soul Exodus filmjének a megtekintésére.

Az alcím találó: „Befogad és kitaszít a világ”, egy amerikai klezmer együttes fordított vándorlását követi nyomon a tengerentúlról Európába. A dokumentumfilmben utazásuk során az amerikai születésű zenészek a klezmeren keresztül keresik gyökereiket, önmagukat, zsidó identitásukat.

A világ nagyvárosai között láthatjuk Budapestet és Nagyváradot is, a városok és kis helyiségek mindennapi miliőjébe is beleláthatunk. Az ősi klezmerzene élvezetét érdekes sztorik mesélése, és a filozofálgatás egészíti ki. Örömkönkre szolgált, hogy megjelent a bemutatón a filmrendezője, Bereczki Csaba, akit már az „Életek éneke” című film rendezésével ismert meg a nagyközönség. A beszélgetést **Heller Zsolt** folkesztéta, a **Debreceni Zsidó Templomért és Temetőért Alapítvány** elnöke vezette. Beleláthatunk a filmkészítés kulissza titkaiba kérdések és válaszok özönén keresztül. Hallhattuk, hogy az amatőr szereplők és a rendező milyen élvezettel, szívvel-lélekkel hozták össze ezt a bravúros alkotást klasszikus forgatókönyv nélkül. Erről a filmről még fogunk hallani, ha lehetőségetek van, ajánlom szíves figyelmetekbe!

Kihagyhatatlan!!!

k.g.

Közyűlés

A Debreceni Zsidó Hitközűség március 19-én megtartotta közgyűlését, melyen az események megerősítették Horovitz Tamás elnököt.

A közgyűlésen nagy többséggel megválasztásra került az elnök által javasolt három jelölt. Hiábavaló volt a lejárató sajtókampány, a debreceni álláspontot nem lehetett külsőleg befolyásolni.

A közgyűlésen Dr. Román Judit ügyvédnök elnökölt.

Dr. Asher Ehrenfeld főrabbin a 120. zsoltárból vett részlettel kezdte a nyitó imát, melyben hallhatuk „Mentsd meg, Uram lelkemet a hazug ajaktól és a csalárd nyelvtől!”

A rabbi úr későbbi felszólalásában utalt a történelemből azon tény káros hatására, amikor a vallási irányzatok végzetes szakadása történt.

Horovitz Tamás ismertette az irányelveket a leendő új vezetőségi tagokkal kapcsolatban, akiket a megüresedett helyekre fog a közösség megválasztani. A világi és a vallási életben aktívnak kell lenni az új elöljáróknak, ezek alapján tette meg javaslatait. **Éliás Ferenc**, a jelölő és választási bizottság elnöke ismertette a szavazás menetét. A nagy létszámban megjelent hitközűségi tagok titkos szavazással voksoltak. A 62 résztvevőtől 56 érvényes szavazat érkezett. Az elöljáróság új tagjai fölényes többségi szavazattal kerültek be.

Az újonnan megválasztott elöljárók:

Schwartz Miklósné (47 szavazat)

Keresztes Attila (45 szavazat)

Még egy megüresedett helyre tett javaslatot Horovitz Tamás elnök **Stern Ervinné** személyében, akit szintén titkosan megválasztottak (45 szavazatot kapott).

Gervai Lajos jelölésére is érkezett a helyszínen szóbeli javaslat, de ő nem fogadta ezt el.

Horovitz Tamás elnöki beszámolójában a hitközűség vallási, kulturális és turisztikai tevékenységéről hallhattunk. Kitért a hitközűség alapvető funkciójának, a vallási élet fenntartásának fontosságára.

Ez idáig jól sikerültek kulturális programjaink, melyek megrendezésére kitűnő lehetőséget ad a továbbiakban is a megújult ortodox zsinagógánk. A közvetlen Tel-Aviv – Debrecen desztinációban rövidesen megindul repülő járatokkal érkező turistákra fel kell készülnünk. Szállás, étkezés, a zsidó negyed megtekintése, valamint a hitélet itteni bemutatása és megélése tekintetében sokat tudunk segíteni az ide látogatóknak. A hitközűségünk el kezdett szervezni egy izraeli körutat tagsága részére.

Heisler András a MAZSIHISZ elnöke is megtisztelte a közgyűlést. Az „egyebek” napirendi pontban először ő mondta el gondolatait a közösségnek.

A közgyűlés elismerésekkel folytatódott: **Szilas István**né, Bella néni 90. születésnapja alkalmából köszöntötte az elnök, amire Bella néni meghatódva reagált. A hitközűségtől oklevelet kapott **Dr. Feuermann László** volt alelnök, aki évtizedeken át erősítette a vezetőség munkáját, valamint **Kreisler Gábor**, a szabadegyetemi és közösségi szervező munkájáért.

Nem maradt el a szomorú megemlékezés sem, hiszen 1944. március 19-én, 73 évvel ezelőtt kötelezték a magyarországi zsidóságot sárga csillag viselésére.

Debreceni Purim - vidámság minden mennyiségben

Hitközségünk hagyományörző, de vidámságot kedvelő közösség. Ez kiderül a purimi beszámolónkból is!

Purimkor 4 micvét (jótett) kötelességünk megtartani, melyből az első kettőt közösen végeztük el március 12-én vasárnap, a megmaradt kettőt pedig egyénileg, a közösség segítségével szerveztük meg:

Eszter könyvének felolvasása, mely a zsinagógában történt, hallhattuk „kötelező” Eszter történetét, melyben emlékezünk minden évben a történelem számunkra e dicső korszakára. Ez nyilván hagyomány, de nem lehet elégszer hallani...

”enni, inni, vigadni”:

Ezen a micve megtartása is hagyományos program, de az idén még az eddigi éveknél is vidámabbra sikeredett szokásosnál. Kevés zsidó ünnepen szórakozhatunk felhőtlenül. A Purim kivétel, sőt kötelező az önfeledt vidámság. Ez 100%-ban megvalósult hitközségünkben.

Hangulatteremtőnek egy ünnepi hitközségi lapot küldtünk e-mailben, majd a Purimi előadáson kiosztásra a megjelentek részére.

A 14 órakor kezdődő rendezvény már előre pótszékek behozatalával kezdődött. Ez egy kedves feladat volt a közönség érdekében.

A fergeteges műsor első programjára **Spánn Gábor** újságíró, egyetemi oktatót kértük fel.

Fergeteges előadásának címe „A zsidó vicc története és hatásmechanizmusa”, mely egyben a Zsidó Szabadegyetem 4. évfolyamának soron következő „oktatásaként” „two in one” volt, szabadegyetem és Purim is. Az előadót és a közönséget **Kreisler Gábor** szabadegyetemi programszervező köszöntötte. A sajtóból is jól ismert tanár úr egy korábbi szemeszteren „debütált” kedves vendégként, közkívárra ismét meghívtuk. Nem sajnálta a fáradságot, hogy a pesti felkéréseit félretéve bennünket szórakoztasson. Humorban nem ismert tréfát. A jól ismert, de számunkra nem mindig kedvező zsidó vicceket elhelyezte a humor világában. A humorbeli, a színház történetbeli jártassága megnevetette a közönséget. A taps és a nevetés sűrűn váltotta egymást a mindig korhű viccek és vidám történetek elmesélése közben.

Fehér Tamás örökös ünnepi konferanszié vezette a délután további programjait. Mesélt **Dr. Asher Ehrenfeld** főrabbi pipázási szokásairól. Elhitette a hallgatósággal, hogy a pipafüst csodákat tud tenni, és reményét fejezte ki, hogy fogjuk ennek hatását érezni közösségünkben. A rabbi úr - mint előadásai- ban, tanításai- ban a múltbeli nagyszerű eseményeket napjainkra vetítette. Nem csak az Eszter történetének idején, de ma is vannak Hámánok, akik nem lehetnek hosszú távon sikeresek, megbűnhődnek. Az Örökkévaló, a királyok királya ítélkezik felettünk, vigyáz az igazakra!

Ezután **Horovitz Tamás**, a Hitközség elnöke üdvözölte a nagyszámú közönséget. A hölgyeket köszöntötte a nemrég elmúlt nőnap alkalmából. Férfiak csodálatos tulipánokat nyújtottak át a jelenlévő hölgyeknek.

A Hitközség **„Zs- faktor”** kórusa már két éve megalakult, beépült rendezvényeink programtárába. A fellépésük most sem maradhatott el, repertoárjuk tovább bővült. Az ismert purimi dalok mellett, örökzöld operett slágereket élvezhetett a közönség. Az elhangzott operett slágerek zongorakísérője itt is a DZSH alelnöke, **Kreislerné dr. Grósz Zsuzsanna** volt. A szövegek kivetítón jelentek meg, azzal a nem titkolt szándékkal, hogy a közönség is bekapcsolódjon a „Zs-faktor” munkájába. Ezen elképzelés sikerült is! A közönség rendkívül aktív volt, a kórusal együtt énekelte a főleg zsidó szerzők tollából fakadt dalokat.

A két „felvonásból” álló produkció második része előtt a kórus átöltözött, az idő alatt a Mezösi házaspár „Kukori és Kotdodá”-t megörökítő vidám prózai játékaival szórakoztatta a közönséget. A „Zsfaktorosok” otthonkában, bottal, járókerettel, mankóval „nyuggerként” folytatták a nótázást. A külsejükkal és ismert slágerükkel tovább növelték a jó hangulatot.

Nem maradhatott el az értékes nyereményekért szóló tombolasorsolás. Sok kisebb-nagyobb nyeremény mellett volt komoly fődíj is, egy retúr repülőjegy Izraelbe. Nem kell mondani, hogy ez növelte tombolavásárlási kedvet. Végül, a Purimok történetének a legnagyobb nyereménye került kisorsolásra. A nyertes különlegesen szép gesztust, micvét gyakorolt, Purimi slachmonesz-ként átadta a nyereményt **Török Amália** főszakácsnőnknek! Mind kettőjüknek szívből gratulálunk! Újból bebizonyosodott, hogy öröm adni!!!

Majd az elmaradhatatlan jelmezes felvonulás következett. A közönség legtöbb szavazatát nyerte Süsü a sárkány, aki nem csak öltözékével, hanem hangjával is levette a lábáról a nagyérdeműt. Láthattunk a felvonulók között dizőzt, a háromszoros 25 botütésre váró Döbrögít kereső Ludas Matyit, arab párt, ahol férj a feleséget előre küldte aknakeresési céllal, japán gésát, valamint az indiai maharadzsa lányát. Ötleteségben nem volt hiány.

Ezután „berohant” egy nem egyszerű jelmezes produkció, ahol a vészhelyzet kezelésének, egy újraélesztésnek lehettünk tanúi. A hanghatás és vér látványa sem maradt el. De hála a sikeres beavatkozásnak, a kiváló orvosi eszközöknek, a szakértelemnek köszönhetően az eszméletlen beteg magához tért, az „életmentés” sikerült, életben maradt, így tovább vezetheti a hitközségi nőegyletet.

Igaz, hogy vér nem, de izzadság folyt a színpadon. Jól megdolgoztak a süteményekért a kettlebell bemutató részvevői, akik úgy magukhoz tértek az újraélesztés után, hogy különleges súlyzókkal mutattak be edzőjükkel együtt egy tornaórát! A többségében hitközségünk tagjaiból álló csoport nem kis dicsőséget tudhat magáénak. Külön dicséretet érdemeltek közülük a hölgyek.

Végül, de nem utolsósorban egy nagyon öreg, nagy szakállú ortodox rabbi érkezett Izraelből, Tel-Avivból, feleségével, Zálíkával. Még nem tudott utazni a direkt járattal Debrecenbe, de visszafelé már igen. A kitűnően maszkírozott „házaspár” mögött hosszú gondolkodás után az elnökre és édesanyjára ismerhettünk rá.

A szünni nem akaró tapsvihar és a gratulációk özöne igazolta, hogy a profik mellett a saját szervezésű produkcióknak mindig nagy sikere van, és a lelkes hallgatóság nagyra értékeli ezt.

Reméljük, hogy az ütemes és véget nem érő tapstól a gonosz Hámán is megijedt, és örökre elkerüli hitközségünket.

A maratoni program a sütemények kavalkádjának kóstolásával fejeződött be. Kóser konyhánk kitett magáért finomságban és fajtaféleségben egyaránt. Természetesen a Hámán füle is terítékre került, süteményként nagyon finom volt ez a „gonosz ember”.

Purimi multságunkra meghívást kaptak – mint mindig - határon túli testvérhitközségeink is, és a Zsidó Szabadegyetem hallgatói. Különösen nagy létszámmal üdvözölhattük a Szatmárnémeti Zsidó Hitközség népes tábort, Décsi Miklós elnök vezetésével.

Az utóbbi évek leghangulatosabb, legsokoldalúbb Purimját élvezhettük 5777. Adar hó14. napján! A lényeg, hogy aki ott volt, önfeledten szórakozhatott!

Kell ennél több ilyenkor?

k.g.

Mozgalmas hosszú hétvége Debrecenben

Március 3-án délután hitközségünkre látogatott **Isabelle Poupart** Kanada magyarországi nagykövete. Ő is követte elődjét ezzel a látogatással, aki szintén jó kapcsolatban állt hitközségünkkel. A nagyon kedves diplomatát **Horovitz Tamás**, a Debreceni Zsidó Hitközség elnöke fogadta. Az általános tájékoztató utána helyi zsidóság mindennapjairól érdeklődött a nagykövetasszony, aki olyan országot képvisel, ahol nagyszámú zsidóság él, sok a Magyarországról elszármazott is. Ezután megtekintette a Pásti utcai ortodox zsinagógát, melyet nagy érdeklődéssel fogadott. Közben megérkeztek a péntek este újabb vendégei, akik csatlakoztak a zsinagóga látogatóihoz.

Az illusztris vendégek Amerikából, **Frank J. LaBuda**, New York Állam Legfelsőbb Bíróságának elnöke, **John R. Kelly** New York vezető ügyvédje, **David Haines** orvos-biológus, a Debreceni Egyetem vendég professzora, valamint **Dr. Vecsernyés Miklós**, a Debreceni Egyetem Gyógyszerésztudományi Kar dékánja.

A vendégeket Keresztes Attila hitközségi elöljáró kalauzolta a nap folyamán. Érdekes volt egyszerre négy nemzet képviselőit üdvözölni az ortodox zsinagógában, a kanadai a nagykövet asszonyt, az amerikai vendégeket, a házigazdának számító izraeli **Dr. Asher Ehrenfeld** rabbist, és a magyar kísérőket. A vendégek nagy elismeréssel szemlélték a gyönyörűen felújított zsinagógát. Ezután a nagykövet asszonytól búcsút vettünk, az amerikai vendégeinkkel és a dékán úrral átvonultunk a Bet Hamidrashba, a péntek esti imádkozásra.

A rabbi úr angol nyelvű köszöntésével kezdődött az este. **Dickmann László** előimádkozása után **Éliás Viktor** kántorjelölttől hallottuk a péntek esti jó 1 ismert dallamokat a zsúfolásig megtelt zsinagógában, ahol budapesti vendégek is voltak. Péntek este a hitközség kiddust adott a vendégek tiszteletére a kultúrteremben. Jelen voltak a DZSH elöljárói is.

A barchest a rabbi úr szegte meg az ima mellett. Horovitz Tamás bemutatta a debreceni közösséget múltjával és jelenével. LaBuda elnök úr nagyra értékelte a vidék második legnagyobb közösségének munkáját, büszkén fog beszámolni otthonában a látottakról. Külön köszöntette a vacsorán részvevő **Prof. dr. Gergely Judit** professzor asszonyt, mint holokauszt túlélőt. A finom vacsora után baráti beszélgetések következtek, majd **Dr. Feuermann László** bencsolásával fejeződött be az este.

Másnap, szombaton Dickmann László (Zalmen Zvi ben Nöszanel Ezriel) napjaink előimádkozója, same-sza, mesgiachja 50 évvel ezelőtti Bár mitzvájára emlékül „nosztalgia” bár mitzvát tartottunk. Természetesen a máftir most is Laci volt. Utólag elmondta, hogy most jobban izgult, mint 50 évvel ezelőtt. A zsinagóga most is zsúfolásig megtelt, a családtagok és barátok a felolvasás után a klasszikusan cukorral dobálták meg az ünnepeltet.

A gazdagon megterített kiddusnál először Horovitz Tamás köszöntötte Lacit, a hitközség hűséges tagját és dolgozóját. Dr. Asher Ehrenfeld Tóra magyarázatával tanítást adott. A „Truma” hetiszakasz a mindannyiunk Tórájával foglalkozik, mely méltó volt az ünnepeléshez.

Reményét fejezte ki, hogy gyakrabban lesznek születésnap „emlékező” bármicvók, ha már nincsenek igaziak. Dickmann Laci elmondta, hogy 50 éve töb-

ben voltak, majd köszönetet mondott a nem várt szervezésért. A délutáni salos szöudotnál a rabbi úr az elkövetkező purimi szabályokról, szokásokról adott tanítást.

A **Zajin Ádár**, Ádár hó 7-e ebben az évben is hagyományosan zajlott le. A reggeli imádkozás után idén egyénileg utaztunk Nagykállóba, Eizik Taub rabbi sírjához, hogy emlékezzünk rá, és imádkozunk a Mindenhatóhoz. Este a Chevra Chadisha által szervezett emlékezés zajlott. A napi imádkozás után a hitközség kóser konyháját megtöltötték hittestvéreink. Dr. Asher Ehrenfeld főrabbi méltatta Mózeszt, a legnagyobb prófétánkat, születésének és halálának évfordulóján. Hallhattunk történelmi szerepéről. Ő hozta le a Szináj hegyéről a Tízparancsot. Eizik Taub nagykállói (Debrecentől 45 km) csodarabbi emlékét is felidézte, akinek szintén erre a napra esik a jahrzeitja. Az egykori szerencsi pásztorhoz, a későbbi cadikhoz kapcsolódik a magyarországi chaszidizmus megalapítása. Számtalan történet maradt fenn a kelet-magyarországi chaszid zsidók körében a mindenki által nagyon tisztelt rabbi-ról. Az ő nevéhez fűződik a „Szól a kakas már” népdal is, melyet Éliás Viktor előadásában hallhattunk. Ezt követték még más, zsidósághoz kapcsolódó dallamok is. Megemlékeztünk a közelmúltban 12 elhunyt hittestvérünkről. Külön méltatta Réti Béla bácsit, aki hosszú éveken át vallási előjáró volt, hite és meggyőződése szerint élte vallásos életét. Legyen emléküek áldott!

Szép, igen tartalmas és eseménydús hétvégét tudhatunk magunk mögött. Jó volt együtt lenni a közösségünkben vendégeinkkel és tagságunkkal.

k.g.

Berettyóújfaluba is megérkezett Izrael és a zsidó képzőművészet

Debrecenben ismét megrendezték az izraeli filmnapokat. Február 17-én kezdődtek a 3 napig tartó "Izraeli filmnapok" az Apollo moziban, ahol 9 film került bemutatásra. A nyitó film a „Betlehem”, volt. **Komolay Szabolcs**, Debrecen város alpolgármestere, és **Prof. Dr. Hunyadi László**, Izrael állam debreceni tiszteletbeli konzulja nyitotta meg a rendezvényt. Jó volt belelátni az izraeli hétköznapiakba az ivrit nyelvű filmekben keresztül.

Napokig kulturális események színhelye volt Berettyóújfalu is - többek között **Salamon Béla**, **Konrád György**, és **Makk Károly** szülővárosa. A Makk Kálmán moziban folytatódott az izraeli filmhét február 23-26 között. A konzul úr Yossi Amrani izraeli nagykövet nevében is megnyitotta, és köszönetet mondott a szervezőknek a filmbemutatói lehetőségért. Felhívta a „kozmetikázatlan”, alkotásokra a közönség figyelmét.

A nyitó filmként bemutatásra kerülő Betlehem történelmi háttérrel személyesen érintette, mert a filmben feldolgozott események akkor is történtek sajnálatos módon Izraelben, amikor ő az ottani egyik egyetemen oktatott. 4 nap alatt 11 film került bemutatásra, a debreceni 9-cel szemben. A Nadányi Zoltán Művelődési Ház vezetője, **Lisztes Éva** elmondta, hogy amióta mozi működik Berettyóújfaluban, összesen nem mutattak be annyi izraeli filmet, mint most a 4 nap alatt.

Egyszerre két eseményt is élvezhettek ennek a dinamikus fejlődő városnak a lakói.

A filmnapokkal egy időben ugyanitt, a Debreceni Zsidó Hitközség által rendezett képzőművészeti kiállítás megnyitójára is sor került „Zsidó világ a kortársak szemével” címmel, melyet **Horovitz Tamás**, a hitközségünk elnöke nyitott meg. A mélyebb kapcsolat tavaly kezdődött el, amikor Amram Blumra, egykori „újfalusi” rabbira emlékezett közösen a város és a debreceni hitközség. Horovitz Tamás abbéli reményét fejezte ki, hogy a nagy hagyományokkal rendelkező Berettyóújfalu felújított zsinagógájával beépül a Debrecen-Nagyvárad zarándok útvonalba.

A kiállított művek debreceni művészek alkotásai, melyek a hitközség tulajdonában állnak. Az alkotó művészek nem zsidók, de a közösséggel nagyon jó kapcsolatot ápolnak. Műveiken vallásunk szimbólumai is megjelennek.

A rendezvényeken köszöntőt mondott **Muraközi István**, Berettyóújfalu polgármestere. Megköszönte a konzul- és az elnök úrnak, hogy hozzájárultak a város kulturális életéhez. Beszédét Konrád György idézettel kezdte, aki műveiben rendszeresen megemlékezik felejthetetlen szülőhelyéről. Örömet fejezte ki a polgármester úr, hogy egy újabb lépéssel igyekeztek a nagy zsidó múlttal rendelkező város hagyományörző programjához hozzájárulni. Mindent megtesznek azért, hogy a háború előtti lakosságának a 10%-át kitevő zsidóság 1903-ban épült zsinagógáját megmentse. Erre most komoly esély ígérkezik.

A nem csak szemnek, hanem fülnek szóló élvezetről is gondoskodtak a szervezők, **Frank Mirjam** Mendelssohn műveket adott elő zongorán.

Jó érzés volt látni, hogy az emberek mennyire érdeklődnek az izraeli filmművészet és a zsidósághoz kötődő képzőművészet iránt. A Makk Kálmán megújult mozi falai ismét ivrit hangokat hallottak, mely egy kis városban szokatlan a háború után... Az Izraeli nagykövetség, a Debreceni Zsidó Hitközség, valamint Berettyóújfalu Önkormányzata reményen felül együtt gondolkodott. Várjuk a további lépéseket!

A debreceni **Heller Zsolt** folkesztéta közreműködésével valósultak meg a rendezvények.

Számomra a film, illetve a kulturális program színhelye, a Makk Kálmán mozi nagyon kedves. Gyerekkoromban édesapám elbeszéléseiből hallottam erről az autentikus moziról, melynek Makk Kálmán, Makk Károly édesapja volt a tulajdonosa. A következő megtörtént „anekdotát” édesapámtól hallottam: Makk úr mindig kint állt a filmek kezdeténél. Jött Jankó cigány, akinek nem volt elegendő pénze, hogy kifizesse a belépődíjat. Így fordult a „Főnök úrhoz” a selypítő fiatalember.” Matt Úr, tessik mán beengedni, csak 10 fillérem van, úgy sem tudok ovasni, csak a tipeket nizegetem!” Természetesen beengedte. Vallás és borszín az akkori Újfaluban nem számított, az emberek barátságban, megbecsülésben éltek. A mostani város is - úgy látjuk - folytatja ezt a koncepciót.

k.g.

Kultúra gyümölcsei Debrecenben, a Pásti utcai zsinagógában

Február 12-én, Svat hó 16-án ismét benépesült a Pásti utcai Ortodox Zsinagóga. A határon innen és túli közönségnek tartalmas kulturális programban és Tu biSvat-i ünnepségben volt része. Ezen a vasárnapi délutánon a Közép-és Kelet-Európai Hitközségek kulturális központja lett a gyönyörű zsinagóga. E délutánnal, mint a kultúrházak éjjel-nappali programjaihoz is méltón csatlakoztunk.

Heller Zsolt, a Debreceni Zsidó Templomért és Temetőért Alapítvány, illetve a Debreceni Zsidónegyed Kulturális és Oktatási Központja nevében köszöntötte a megjelenteket.

Felkonferálta a könyvbemutatót, mellyel szemléletesen a kultúra „fáját” ültettük el, csatlakozva a fák újévéhez.

Három tehetséges fiatal szerző – **Kész Réka**, **Kisszely Zsófia** és **Tácsik Hunor** – kötetei „Léptek” címmel jelent meg, a némileg más generációhoz tartozó **Dr. Feuermann László** pedig „Kis könyv a holokausztról” címmel írt munkáját ismerhette meg az alkotókon keresztül a közönség közelebről. **Szénási Miklós** író és újságíró segített a szerzők, és műveik megismerésében. A kirekesztettség közös pontként szolgált a szerzők gondolatvilágában. A szárnypróbálgató egyetemistáknak szívesen adott helyszínt a hitközségünk. Jó ötlet volt, mely a közönség visszajelzéséből is kitűnt. Dr. Feuermann László tanárként is fontosnak tartotta a holokausztról az ismeretek minél szélesebb körben történő továbbadását. Ezzel az újra kiadott kötettel is ezt szolgálta.

A programban közreműködött Kaiko, azaz **Komódi Károly**, a LED zenekar frontembere.

A program a Tu Bisvat, a Fák újéve megemlékezésével folytatódott. **Horovitz Tamás**, a Debreceni Zsidó Hitközség elnöke köszöntötte **Félix Koppelman** nagyváradit, **Décsei Miklós** szatmárnémetit, **Ferber György** nyíregyházi elnököt, akikkel nagyszámú közösség jelent meg, valamint a Miskolcra érkezett hittestvéreket. Horovitz Tamás elmondta, hogy a hosszú évek alatt Debrecenben hagyománnyá vált, hogy a nagyváradit és a debreceni közösség együtt ünnepli meg a Fák Ünnepe. Idén először a Pásti utcai Zsinagóga adott otthont a közös ünneplésnek. Az idei év volt az első, hogy vendégeink között üdvözölhettük a nyíregyházi és a miskolci hittestvéreinket is. Fát ültettünk, melynek jövőbeli lehetősége és eredménye a közös újév megtartása, a határon túli, a debreceni és a környékbeli hitközségek tagjainak részvételével. Bízunk benne, hogy kezdeményezésünk hagyománnyá válik Debrecenben a Pásti utcai Zsinagógában.

Az ünnepi beszéd után, Horovitz elnök úr **Dr. Asher Ehrenfeld** főrabbit köszöntötte abból az alkalomból, hogy a 40 éve rabbiként tevékenykedik, és 25 évet a diaszpórában töltött. Ez év januárban a Cionista Világkongresszuson elismerést kapott Jeruzsálemben, mely nagy dicsőség a magyar és az egész diaszpóra számára. Átadta a hitközség elismerő oklevelét az örökös debreceni főrabbinak.

Félix Koppelman nagyváradit elnök is csatlakozott a gratulációhoz. Dr. Asher Ehrenfeld rabbi nagyváradit születésű, és több éven át volt bukaresti főrabbi is. Dr. Aurel Vainer, a Romániai Zsidó Hitközségek Szövetség elnökének jókívánságait is tolmácsolta.

A Fák ünnepéről Dr. Asher Ehrenfeld tanítását hallhattuk. A Szentföldön már Tu biSvat-kor kezdődik a tavasz. Virágba borulnak a fák, elsőként a mandula-fa.

Az embert gyümölcsfához hasonlította, mely termést hoz. Az embernél a gyökér a fejben van. Fentről kapjuk az erőt, az Örökkévalótól, ezért fontos a gyökér. A gyümölcs legyen olyan jó, mint a gyökerei, a gyerek legyen olyan, mint a szülei. Öröm volt látni, hogy gyerekek szaladgáltak a rabbi körül, ők a gyümölcsök. Megelégedését tolmácsolta, hogy a zsinagóga zsúfolásig megtelt, a Fák ünnepére.

Ezután a színpadot a nagyváraditok foglalták el. Hagyományosan a **Gyuri Vilan kórus**, a művészeti csoport, és a **Hakeshet Klezmer Band** műsorával folytatódott a Tu biSvat-i program. A kórus Tu biSvati dalok mellett izraeli és zsidó dallamvilágból ismert zenéket szórakoztatta a lelkes közönséget, mely örömmel kapcsolódott be az éneklésbe. A táncosok Izraelt hozták el számunkra a kék-fehér ruhákkal és mozgáskultúrával.

A klezmer zenekaruk már világszínvonalú, mint mindig, új számokkal is megörvendeztettek bennünket. Az ütemes tapsot mindannyian kiérdemelték.

A két hitközségi elnök: Horovitz Tamás és Félix Koppelman búcsúzott el a közönségtől, és köszönetet mondtak a nem mindennapi programért.

Stílszerűen Kav- Srayra nagyváradai rabbi az izraeli himnuszt, a Hatikvát énekelte el búcsúzásként. Mint tudjuk, a Hatikva, reményt jelent. Van remény közösségeink fennmaradására, ha együtt tevékenykedünk a határ mindkét oldalán.

Az ünnep a sokféle gyümölcsöt tartalmazó csomagok kiosztásával fejeződött be. A földön, illetve a fán termő gyümölcsökre az áldásokat Fehér Tamás műsorvezető és Dr. Asher Ehrenfeld főrabbi mondták el.

A délutáni, illetve az esti imádkozásra a Bet Hamidrash megtelt. Reményeink szerint az Örökkévaló is láthatta: együtt vagyunk!

k.g.

Szabadegyetem Debrecenben

Hitközségünknel már 4. éve sikeresen működik a zsidó szabadegyetem. Nemcsak a hitközségi, de a város programjaiba is beépült.

Az előadás címe: Purim legnagyobb csodája, avagy a rejtőzködő I..en volt. Kicsit titokzatosabban a cím: „Purim és a heszter pánim gondolata”.

Előadónak **Darvas István** rabbit, az OR-ZSE Zsinagógájának rabbiját, az OR-ZSE oktatóját kértük fel. A kellemes tavaszi délutánon több mint 50 főnyi közönség hallgatta a tanítást.

A rabbi urat és a hallgatóságot **Éliás Viktor** kántor-jelölt **Grósz Zsuzsanna** zongorakíséretével egy chaszid dallal, a Rabbi Elimelech-hel köszöntötte.

Kivetítőn (ld. a mellékletben) az előadáshoz tartozó magyarázatokat és illusztrációkat láthattunk. A Megilla, a történelmi háttérrel, purimi micvák és szokások, Megilla Eszlár (!), Heszter pánim (rejtőzködő arcok) is a felszínre kerültek. Látszott a rabbi úr előadásából, hogy kitűnő oktató. Az említett témákban jártasak is új információkhoz jutottak.

Ezúttal is, mint mindig, az előadás után kérdések következtek. Az elsők között szerepelt, hogy mikor lesz folytatása a rabbi úr részéről. Ez nem rajtunk múlik, egyeztetünk, és folytatjuk.

A viszontlátásra!

Kreisler Gábor
Szabadegyetemi programszervező

Versbarát kör

Nőegyletünk tagjai március 8-án délután kirándulást tettek a Benedek Elek könyvtárba, ahol József Attila verseit, életét mutatta be **Mezősi Leventéné Katin-ka**, és férje **Mezősi Levente**.

Az előadói est méltóan ünnepelte a költő munkásságát. Megtiszteltetés volt számunkra, hogy a Ráchel Nőegylet külön meghívást kapott erre a nemes estére.

Gratulálunk a házaspárnak, reméljük a jövőben is részesei lehetünk ilyen eseteknek.

Beszámoló

Minden évben sikerül meglepnünk a nagyérdeműt!

A Ráchel nőegylet utóbbi 3 hónapját, hetente két alkalommal a purimi énekpróbák töltötték ki. A repertoárt közösen állítottuk össze, amiben héber, és operett dalok szerepeltek nagy sikerrel.

A Purimi teltházasság fellépésünk vastapsos örömnappal volt számunkra.

Időközben a Zs-Faktor tagjainak száma is gyarapodott. Az újonnan csatlakozottak emelték műsorunk színvonalát.

Aki távol maradt az ízelítőt kaphat műsorunkból a Facebook oldalunkon.

Mindenkinek nagyon köszönöm a lelkiismeretes felkészülést Grósz Zsuzsának a zongora kíséretet.

Tervezett programok:

- **Március 30., 14:00** — A Karitatív testület látogat el hozzánk, melyet egy könyvbemutató kísér.
- **Április 10., 19:45**—Széder I. estéje
- **Április 11., 20:00**—Széder II. estéje
- **Május** — Casinó látogatás

Heti programjaink az énekkari próbák után: kártya, irodalmi beszélgetések

A most induló Debrecen-Tel-Aviv repülőjáratnak köszönhetően Izraeli utat szervezünk, az őszi ünnepek után.

Mindenkit várunk szeretettel.

Gratulálunk a most választott vezetőségi tagoknak. Kóser Pészach-ot mindenkinek!

Hidasi Kati Nőegylet elnöke

Szabadegyetemi tervek

Április 20 (csütörtök) 17 órára tervezzük a legközelebbi szabadegyetemi előadásunkat. Eddig még nem volt szó a zsidó filmművészetről, most ebbe tekintünk bele. Előadó Dr. Stark András lesz. A filmszé címe: „Nagy Anya csak egy van - de mindenből lehet jiddishe Mame”, (avagy milyen a Rashevski tangó?)

Május első felében Izrael lesz a téma Szabadegyetemünkön.

Természetesen programjainkra küldünk meghívót.

Kreisler Gábor
Szabadegyetemi Programszervező

Április 23. vasárnap Nemzeti Holokauszt Emléknep

Helyszín: Pásti utcai Ortodox Zsinagóga
(Pásti u 4.)

Üdülés Badacsonytomajban

Hitközségünk idén is szervezi a már megszokott badacsonytomaji üdülést, annyi változás lesz a megszokottakhoz képest, hogy az idei alkalom egy Héber nyelvi tábor keretein belül fog megvalósulni.

Időpont: 2017. augusztus 6-13. között

Elhelyezés két-három ágya szobákban.

A további részletekkel kapcsolatban érdeklődni lehet a hitközség irodáján.

K ö z é r d e k ű

A temető a Pészach-i ünnepek alatt (Április 11-18) **ZÁRVA** tart.

Sürgős esetben az alábbi elérhetőségek lehet érdeklődni:

06-20-483-27-61
06-30-846-17-04

Jósnő bámulja a kristálygömböt és mondja a kuncsaftnak:

- Látom, hogy két gyereke van.
- Azt maga csak hiszi. Összetörheti a gömbjét, mert nekem három gyermekem van!
- Azt maga csak hiszi..., uram.

Egy házaspár elmegy egy csodakúthoz. Először a férj hajol be a kútba, és elsuttogja a kívánságát. Aztán az asszony következik, de túl mélyen behajol és beleesik a kútba. Mire a férj felkiált:

- Nahát, ez működik!

A vesztes mérkőzés után az erősen zaklatott edző megjegyzi a csatárának:

- Öregem, téged csak két dolog akadályoz abban, hogy igazán kiváló futballista legyél!
- Tényleg? Mi az a kettő?
- Csak a két lábad.

Amikor a követségi fogadáson a zenekar elkezdett játszani, Lord Brown odafordult a szomszédjához:

- Hölgyem, ön gyönyörű ebben a szép vörös ruhában. Jöjjön, táncoljunk egyet erre a valcerre!
- Ez nem lehetséges – jön a válasz. – Először is, maga tökrészeg, másodszor, ez nem valcer, hanem Venezuela himnusza, harmadszor pedig én nem vörös ruhás nő vagyok, hanem egy bíboros!

A cigánynál vagyonosodási vizsgálatot tart az APEH.

- Te cigány, honnan van ez a nagy ház, hisz a bevalásod alapján segélyből élsz?
- Hááá kezit csókolom, kifogtam az árányhalat!
- És van erre valamilyen bizonyítékod?
- Háá ott a ház, nem?

Két mezítlábas roma beszélget:

- Te Gazsi, neked sokkal retkesebb a lábad, mint nekem!
- Hát már hogyné lenne retkesebb, hiszen két évvel idősebb vagyok nálad!

Szilvafa alatt fekszenek a romák. Egy arra járó megkérdezi:

- Mit csinálnak?
- Szilvát szedünk.
- Fekve? Mégis hogyan?
- Ha fúj a szél, rázza az ágakat, és leesik a szilva. Mi pedig megesszük.
- És ha nem fúj a szél?
- Akkor rossz a termés.

- Tudod, Gazsi, azért a legelegánsabban az olaszok oldották meg a kisebbségi kérdést!

- Aztán miért?
- Na hallod, náluk még a fővárost is úgy nevezik, hogy Roma.

A cigány odamegy a skinheadhez:

- Mondja má meg drága uram, merre van a zsinagóga?
- Hallod-e te cigány, ne tetézd!!!

Cigánygyerek az apjához:

- Édesapám, csuklik a ló!
- Hát itasd meg!
- De, nem úgy, össze...

A cigányt letartóztatják, és viszik a börtönbe.

Kérdezi:

- Ez a big bradör ház?
- Nem ez a Való Világ.

Kohn a barátjához:

- Te Grün, hagyod, hogy a Weisz mindenféle hazugságot híreszteljen rólad?
- Nem bánom, csak az igazat ne mondja!

Macesztorta

Hozzávalók: 6 tojás, 6 evőkanál cukor, 6 kanál maceszliszt, 2 kanál darált dió

Elkészítése: A tojás sárgáját a cukorral habosra keverjük, felverjük a tojáshabot, hozzáadjuk a maceszlisztet, a diót, a cukros sárgáját.

Kikent, maceszliszttel megszórt tepsiben megsütjük. Dió- vagy csokoládékrémrel megkenjük.

Diókrém hozzávalói:

1 tojás, fél csésze cukor, fél csésze darált dió, 25 dkg margarin

Elkészítése: A tojást összekeverjük a cukorral és a darált dióval. Lábosban kis lángon összefőzzük, ha túl sűrű, kevés vizet öntünk hozzá.

Még forrón hozzáadjuk a margarint és addig keverjük, amíg elolvad. Hűtőben jól kifagyasztjuk, majd habverővel felverjük. Ugyanígy készül a csokoládékrém, csak ebben az esetben a tojáshoz 2 kanál kakaóport keverünk.

Édes Hremzli

Hozzávalók: 3 tojás, 3 kávéskanál citromlé, egy csipetnyi só, egy kevés reszelt citromhéj, 2 evőkanál maceszliszt, 2 evőkanál cukor

Elkészítése: A tojásokat, a sót, a citromlevet és a héját, a cukorral habosra keverjük. Annyi maceszlisztet adunk hozzá, hogy jól alakítható masszát kapjunk. Alapos keverés után kanállal forró olajba szaggatjuk. Mindkét oldalát világosra sütjük.

Bundás Macesz

Hozzávalók: személyenként 1 tojás, só, kb. 1 maceszlap.

Elkészítése: a maceszlapot csíkokra törjük, meleg vízzel leöntjük, majd kettőt-hármat összeragasztva a tojásba mártjuk, majd forró olajban pirosra sütjük.

Torta maceszlisztből

Hozzávalók: 7 evőkanál maceszliszt, 7 evőkanál porcukor, 7 tojás

A krémhez: 25 dkg margarin, 3-4 evőkanál cukor, egy tojássárgája, 2 szelet csokoládé vagy 2 evőkanál kakaópor, 1 kávéskanál citromlé

Elkészítése: A tojások sárgáját a cukorral jól kikeverni, majd hozzáadjuk a maceszlisztet. A tojások fehérjét kemény habbá verjük, óvatosan hozzáadjuk, majd a masszát sütőpapírral kibélelt formában lassú tűznél kisütjük.

A margarint a cukorral, a tojássárgájával a megpuhított csokoládéval, vagy a kakaóval és a citromlével kikeverjük. Meglangyosítjuk, habosra keverjük, majd a kihűlt tésztát felvágjuk, megtöltjük krémmel, bekenjük a tetejét és az oldalait is.

Diós Hremzli

Hozzávalók: 3 tojás, 3 evőkanál cukor, 3 kávéskanál citromlé, 3 evőkanál dió, 3 evőkanál maceszliszt.

Ugyanúgy kell összekeverni és kisütni, ahogy az édes hremzlit.

Macesz zsemle

Hozzávalók: 1 pohár víz, 10 dkg margarin, 1,5 pohár macesz liszt, 4 tojás, só, bors

Elkészítése: a hozzávalókat össze kell keverni, gombócokat formázni belőlük és sütőpapírral bélelt tepsiben 15-30 percig sütni.

Torta (macesz nélkül)

Hozzávalók: 8 tojás, 20 dkg cukor, 30 dkg darált dió, 2 tábla étcsokoládé, 5 dkg vaj, 0,5 dl rum

Elkészítése: 8 tojás sárgáját ki kell keverni 20 dkg cukorral, majd hozzá kell keverni 30 dkg darált diót, a fehérjét kis sóval fel kell verni, és utána hozzákeverni a cukros masszához. Kibélelt formába / tepsiben közepesnél kisebb lángon 35-40 percig kell sütni.

Jénai tálba beledarabolni 2 tábla étcsokoládét és 0,5 dl vízzel elkeverni gőz felett, amikor folyós hozzá kell keverni 5 dkg vaját és 0,5 dl rumot. Az öntet rá kell önteni a tortára és hagyni kell megdermedni.

Spenótos Krumpli fészek

Hozzávalók: 4 nagy krumpli, 1 teáskanál só, 1/4 - 1/2 teáskanál bors, 2,5 teáskanál fokhagymapor, 2,5 teáskanál hagymapor, 4 teáskanál olaj, olaj spray, 4 bögre fagyasztott spenót felolvasztva (főzve kb. 2 bögrényi lesz), 4 teáskanál extraszűz olívaolaj, 4 nagy tojás

Elkészítése: Melegítsük elő a sütőt 200 fokra. Reszeljük le a krumplit és adjunk hozzá 0,5 teáskanál sót. Keverjük el és tegyük egy szűrőbe, a szűrő alá pedig egy tálat. Hagyjuk állni 20 percet. Egy nagy serpenyőben pároljuk meg olíva olajon a spenótot. Fűszerezük 2 teáskanál fokhagymaporral, 2 teáskanál hagymaporral és 0,5 teáskanál sóval. Főzzük úgy 6-8 percig, amíg a víz nagyja el nem párolog, és tegyük félre.

A reszelt krumpliból nyomjunk ki annyi vizet, amennyit csak tudunk. Fűszerezük 0,5 teáskanál fokhagymaporral, 0,5 teáskanál hagymaporral és 0,5 teáskanál borssal. Adjunk hozzá 4 teáskanál olajat és alaposan keverjük el.

Az olaj spray-vel alaposan fűjünk be egy 12-lukú muffin sütőformát és mindegyik lukat béleljük ki a reszelt krumplival egészen a luk tetejéig. Süssük 15 percig, amíg el nem kezd barnulni. Vegyük ki a sütőből és tegyük félre.

Egy közepes méretű tálban verjük fel a tojásokat, adjunk hozzá egy csipet sót és alaposan keverjük el a spenóttal. Kanalazzuk a spenótot a fészkekbe és süssük 10 percig, amíg a tojás meg nem fő. Vegyük ki a sütőből és hagyjuk hűlni egy kicsit. Egy késsel óvatosan lazítsuk meg a fészkek széléit és óvatosan emeljük ki őket a formából.

12 adag lesz belőle.

Tartalomjegyzék

Köszöntő	2. o.
Vallási rovat	3. o.
Kérdezed a Rabbit	7. o.
Ereci hírek	10. o.
Kulturális sarok	13. o.
Érdekes	14. o.
Gyász hírek	14. o.
A közelmúlt eseményei	15. o.
Szabadegyetem	26. o.
A Nőegylet életéből	27. o.
Programajánló	28. o.
Humor	29. o.
Főzősarok	30. o.

A Szerkesztő Bizottság tagjai:

Horovitz Tamás
Kreisler Gábor
Kreislerné dr. Grósz Zsuzsanna
Heller Zsolt
Zámbori Edith

Nyomdai szerkesztés:

Szalánczi Viktória

1 + 1 %

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik 2016-ban rendelkező nyilatkozatukban a Debreceni Zsidó Templomért és Temetőért Alapítványt jelölték meg kedvezményezettnek!

Kérjük ajánlja fel személyijövedelemadójának 1+1 százalékát jövőre is a **MAZSIHISZ (technikai szám: 0358)**, illetve **A Debreceni Zsidó Templomért és Temetőért Alapítvány javára. (adószám: 18550775-1-09)**

A kiadvány támogatói: MAZSIHISZ, MAZSÖK